

УДК 316.3 (477)

DOI <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i31.1005>

О. Є. Сакало

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1136-6695>

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри політекономії

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

СЬОМА ХВИЛЯ СВІТОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІННОСТЕЙ (WORLD VALUES SURVEY): ІСТОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА

У сучасній соціогуманітаристиці поширена точка зору, що система соціальних цінностей, котра побутує в суспільстві (країні), є його фундаментальним інтегративним чинником і багато в чому визначає та характеризує його культуру. Соціальні цінності важливі в контексті формування мотивації людської поведінки, її виправдання та пояснення, створення своєрідної системи пріоритетів, орієнтації людини в соціальному просторі, регулювання соціальних відносин загалом. Отже, цінності багато в чому визначають наше життя. Саме тому і система соціальних цінностей суспільства загалом, і ціннісні орієнтації певної соціальної групи або конкретного індивіда стають предметом дослідження представників різних наукових галузей та напрямів (соціологів, політологів, економістів, істориків, психологів, культурологів та ін.). Варто зазначити, що вивчення соціальних цінностей у міжнародному масштабі є надзвичайно цікавим та перспективним, адже надає можливість глибинного багатфакторного аналізу сучасного стану та особливостей суспільства (країни) й прогнозування динаміки розвитку суспільств, їх еволюції в тому чи іншому напрямі [17].

Нині наймасштабнішим міжнародним дослідницьким проектом аналізу соціальних цінностей вважається «Світове дослідження цінностей» (World Values Survey, далі – WVS). Над проблемою дослідження соціальних цінностей (із використанням даних WVS) працювало чимало іноземних науковців: Р. Інглхарт, П. Абрамсон, А. Лундгрєн, М.-К. Матеї, М.-М. Абрудан, А. Тауш, М. Хелд, Я. Мюллер, К. Вельцель та ін. [3; 11–16]. Долучилися до розробки цієї теми й вітчизняні науковці: О. Балакірева, Я. Грицак, В. Місютіна, А. Ручка, Ю. Савельєв, О. Сакало та ін. [1; 2; 4; 5–10].

В Україні опитування в межах WVS проводилися Центром «Соціальний моніторинг» та Українським інститутом соціальних досліджень імені О. Яременка (керівник проекту – О. Балакірева). Останнє опитування (у межах сьомої загальної хвилі) здійснене в Україні у 2020 р.

Метою статті є висвітлення історії започаткування та розвитку проекту WVS, а також розгляд методологічних засад і методики проведення сьомої хвилі цього міжнародного дослідження.

Світове дослідження цінностей (інші переклади – Огляд цінностей світу або Дослідження цінностей світу) – міжнародна дослідницька програма, присвячена науковому та академічному вивченню соціальних, політичних, економічних, релігійних та культурних цінностей народів світу. Проект започаткований у 1981 р. його першим президентом (1981–2013) професором Рональдом Інглхартом із Мічиганського університету (США) та його командою. Основним інструментом дослідження проекту є репрезентативне порівняльне соціальне опитування, яке проводиться кожні 5 років. Широкий географічний та тематичний масштаб, вільна доступність даних опитування та результатів проектів для широкої громадськості перетворили WVS в одне з найбільш авторитетних використовуваних міжнародних опитувань у суспільних науках. Нині WVS є найбільшим некомерційним транснаціональним емпіричним дослідженням людських вірувань та цінностей у певні періоди часу, яке коли-небудь виконувалося.

Загальна мета проекту – проаналізувати людські цінності, переконання та норми в порівняльній транснаціональній та часовій перспективі. Для досягнення цієї мети проект висвітлює широкий спектр тем із соціології, політології, міжнародних відносин, економіки, громадського здоров'я, демографії, антропології, соціальної психології тощо. Крім того, WVS є єдиним академічним дослідженням, яке охоплює весь спектр глобальних варіацій (від бідних до багатих суспільств у всіх основних культурних зонах світу). Дослідження WVS базується на трьох основних концепціях: матеріалізму/постматеріалізму Р. Інглхарта (1977), секулярно-раціональних цінностей і цінностей самовираження Р. Інглхарта та К. Вельцеля (2005) та ціннісного кола Ш. Х. Шварца (1992, 1994) [15, с. 56–57].

WVS поєднує два інституційні складники. З одного боку, WVS – наукова програма та інфраструктура соціальних досліджень, яка вивчає цінності й переконання людей, з іншого – WVS складається з міжнародної мережі соціологів і дослідників із 120 країн світу. Усі національні команди й окремі соціологи, які беруть участь

у впровадженні WVS, складають спільноту головних дослідників (Principal Investigators, PIs).

WVS прагне допомогти вченим та політикам зрозуміти зміни у переконаннях, цінностях та мотиваціях людей у всьому світі. Тисячі фахівців використовували ці дані для аналізу таких тем, як економічний розвиток, демократизація, релігія, гендерна рівність, соціальний капітал та суб'єктивний добробут. Висновки WVS виявились цінними для політиків, які прагнуть побудувати громадянське суспільство та стабільні політичні інститути в країнах, що розвиваються. Дані WVS також часто використовуються урядами у всьому світі, науковцями, студентами, журналістами та різними міжнародними організаціями.

Усесвітня асоціація дослідження цінностей (WVSA) – некомерційна неурядова міжнародна організація соціальних досліджень із юридичним офісом у Стокгольмі (Швеція). Вона управляється Виконавчим комітетом, Науково-консультативним комітетом та Генеральною Асамблеєю відповідно до умов Конституції. Секретаріат WVSA – глобальний штаб – розташований у Відні (Австрія). Архів даних WVSA базується в Інституті JD Systems у Мадриді (Іспанія).

Загальна мета WVSA – сприяти просуванню соціальних опитувань у всьому світі різними засобами, як-от: 1) сприяння міжнародному плануванню науково-дослідної співпраці; 2) поглиблення співпраці між суспільствами та заохочення створення та розвитку науково-дослідних центрів та оглядових центрів у галузі суспільних наук у багатьох країнах світу; 3) сприяння поширенню інформації про розвиток соціальних опитувань шляхом організації глобальних та регіональних зустрічей, круглих столів та мереж серед соціологів; 4) видання книг, журналів та соціальних медіа тощо.

WVS розроблене для перевірки гіпотези, що економічні та технологічні зміни трансформують основні цінності та мотивації громадськості промислово розвинених суспільств. Опитування базується на Європейському дослідженні цінностей (EVS), яке вперше було проведене в 1981 р. під егідою Яна Керхофса та Рууда де Мура й продовжує базуватися в Нідерландах в Університеті Тілбурга. Дослідження 1981 р. обмежувалося розвиненими суспільствами, але інтерес до цього проєкту настільки поширився, що перше опитування WVS проводили у більше ніж 20 країнах, розташованих на всіх 6 населених континентах. Висновки першої хвилі опитувань показали, що з часом відбуваються зміни базових цінностей, що стосуються політики, економічного життя, релігії, гендерних ролей, сімейних та статевих норм. Цінності молодого покоління послідовно відрізнялися від тих, що панували серед старших поколінь, особливо в суспільствах, які зазнали швидкого еко-

номічного зростання. Щоб перевірити, чи дійсно відбуваються зміни у цих цінностях, та проаналізувати причини цих змін, у 1990–1991 рр. була проведена друга хвиля опитувань WVS. Оскільки ці зміни, здається, пов'язані з економічним та технологічним розвитком, важливо було охопити суспільства у всьому діапазоні розвитку (від країн із низьким рівнем доходу до багатих). Третя хвиля опитувань (із більшою увагою до аналізу культурних умов демократії) була проведена в 1995–1997 рр. у 55 країнах. Четверта хвиля опитувань відбулася в 1999–2001 рр. у 65 країнах. Ключовою метою стало охоплення африканського та ісламського суспільств, які були недостатньо представлені в попередніх опитуваннях. П'ята хвиля проведена у 2005–2007 рр., а шоста хвиля завершена у 2010–2014 рр. Сьома хвиля здійснена у 2017–2021 рр. Перші хвилі WVS були євроцентричними, з невеликим представництвом в Африці та Південно-Східній Азії. Для розширення WVS прийняла децентралізовану структуру, в якій соціологи з країн усього світу брали участь у розробці, виконанні та аналізі даних, а також у публікації результатів. В обмін на дані з опитування у власному суспільстві кожна група отримала негайний доступ до даних від усіх спільнот-учасниць, що дозволило їм проаналізувати соціальні зміни в більш широкому плані. Мережа WVS випустила понад 1 000 публікацій 20-ма мовами, а вторинні користувачі підготували кілька тисяч додаткових публікацій. База даних WVS опублікована в Інтернеті у вільному доступі.

Далі розглянемо перебіг, методологію, методу та особливості сьомої хвилі WVS.

Сьома хвиля Всесвітнього дослідження цінностей проходить у 2017–2021 рр. Наступні хвилі плануються на кожні 5 років. Стратегічні цілі сьомої хвилі передбачають: розширення територіального охоплення з 60 країн у WVS-6 до 80 у WVS-7; поглиблення співпраці в межах міжнародного співтовариства розвитку; поглиблення співпраці в межах НУО, академічних установ та науково-дослідних фондів; оновлення опитувальника WVS-7 новими темами та темами, що охоплюють нові суспільні явища та процеси зміни цінностей; розширення WVS сьомої хвилі даними, корисними для моніторингу цілей стійкого розвитку; розширення можливостей та ресурсів для проведення польових досліджень у країнах, що розвиваються.

Опитування WVS-7 розпочато у січні 2017 р. в Болівії. Цього разу географічне охоплення WVS також було розширено на кілька нових країн, як-от Греція, М'янма, Нікарагуа та Таджикистан. Новий збірник правил та процедур для WVS-7 розроблений Науково-консультативним комітетом WVSA і містить вимоги до процедур вибірки, розміру вибірки, часу виконання опитування, локалізації анкети, подання даних до Секретаріату

WVSA. По-перше, WVS вимагає повного та добросовісного виконання загальної анкети у всіх країнах, включених до однієї хвили. У країні можна пропустити не більше 12 пунктів. По-друге, у будь-якій країні анкету необхідно перекласти всіма мовами, які є першою мовою для 15% (або більше) населення. По-третє, WVS-7 передбачає застосування сучасних методів перекладу за участю двох перекладачів та посередника. По-четверте, зразки повинні бути репрезентативними для всіх людей у віці від 18 років і старших, які проживають у приватних домогосподарствах кожної країни, незалежно від національності, громадянства чи мови. Мінімальний розмір вибірки (кількість завершених інтерв'ю, які включені до національного набору даних у більшості країн) – 1 200. Країни з більшою чисельністю населення та різноманітністю застосовують вибірки від $N = 1\ 500$ до $N = 5\ 000$. Країни з населенням менше 2 мільйонів застосовують зразки $N = 1\ 000$. По-п'яте, основним методом збору даних в опитуванні WVS є особисте опитування вдома/за місцем проживання респондента. Інші способи співбесіди, що використовуються у WVS-7, включають опитування поштою, онлайн-опитування та телефонне опитування (у поєднанні з іншими методами).

WVS-7 є ще одним прикладом плідної співпраці й успішного партнерства між Всесвітньою асоціацією дослідження цінностей та Європейським дослідженням цінностей, оскільки опитування в багатьох європейських країнах проводили спільні команди EVS-WVS. Перший випуск спільного набору даних EVS-WVS на 2017–2020 рр. опублікований у листопаді 2020 р. Збір даних для раунду опитування WVS-7 буде завершено в грудні 2021 р.

Тепер проаналізуємо дизайн та особливості анкети, що використовувалася під час сьомої хвили опитування WVS. Створення анкет розпочато у квітні 2014 р. Остаточна версія анкети завершена наприкінці 2016 р., а польові роботи з опитування розпочалися вже у січні 2017 р. Анкета WVS-7 є обширним інструментом дослідження, що складається з 290 питань та вимірює культурні цінності, ставлення й переконання щодо статі, сім'ї та релігії, бідності, освіти, охорони здоров'я та безпеки, соціальної толерантності й довіри, ставлення до багатосторонніх інститутів, культурні відмінності та подібності між регіонами й суспільствами. Крім того, анкета WVS-7 була розроблена з включенням таких нових тем, як питання справедливості, моральних принципів, корупції, відповідальності та ризику, міграції, національної безпеки та глобального управління. З огляду на лонгитюдний характер дослідницької програми WVS, низка пунктів опитування, що стосуються суспільних, політичних, економічних та культурних цінностей і норм, а також показників,

що вимірюють постматеріалістичний індекс, відтворюються з попередніх хвиль. Приблизна пропорція між лонгитюдними та новими елементами анкети становить від 60% до 40%. Раунд опитування WVS-7 також сприяє моніторингу набору цілей сталого розвитку та цілей, визначених у порядку денному ООН на період після 2015 р. Анкета WVS-7 містить понад 100 показників, які дозволяють оцінити стан цілей сталого розвитку 1 (відсутність бідності), 2 (нульовий голод), 3 (хороше здоров'я та добробут), 4 (якісна освіта), 5 (гендерна рівність), 8 (гідна робота та економічне зростання), 11 (стійкі міста та громади), 13 (кліматичні дії), 16 (мир, справедливість та сильна інституція), 17 (партнерство для досягнення цілей).

Анкета WVS-7 складається з 14 тематичних підрозділів, як-от: соціальні цінності, установки та стереотипи (45 пунктів); суспільний добробут (11 пунктів); соціальний капітал, довіра та організаційне членство (49 пунктів); економічні цінності (6 пунктів); корупція (9 пунктів); міграція (10 пунктів); постматеріалістичний індекс (6 пунктів); наука та техніка (6 пунктів); релігійні цінності (12 пунктів); охорона (21 пункт); етичні цінності та норми (23 пункти); політичний інтерес та політична участь (36 пунктів); політична культура та політичні режими (25 пунктів); демографія (31 пункт). Як додаток до WVS-7 були включені такі регіональні й тематичні модулі: регіональний модуль Близького Сходу та Північної Африки (обстеження в окремих країнах цих регіонів); тематичний модуль «Політична довіра» (опитування в окремих країнах, що розвиваються); гендерний модуль (опитування в країнах Африки та Індії).

Основна анкета WVS-7 розроблена англійською мовою, а також Секретаріатом WVSA пропонуються централізовано підготовлені переклади на кілька основних мов (арабську, іспанську та російську). Якщо не підходить централізовано перекладена версія, всі групи опитування WVS відповідають за підготовку перекладів на їхню національну мову (мови). У будь-якій країні анкету необхідно перекласти всіма мовами, які є першою мовою для 15% (або більше) населення.

WVS вимагає повного та добросовісного впровадження загальної анкети у всіх країнах, включених в одну хвили. Це головна умова, яка забезпечує порівняння зібраних даних за часом і є основним критерієм включення кожного національного набору даних до файлу агрегованих даних WVS-7. Усі команди WVS мають можливість виключити кілька питань, неприйнятних у культурному контексті країни, а також до 40 додаткових питань, що стосуються їхньої країни, на будь-яку тему, пов'язану з основною темою дослідницької програми WVS.

Розглянемо методологію дослідження в межах сьомої хвилі WVS. Тип вибірки, бажаний для використання у Світовому дослідженні цінностей, – це повна ймовірність вибірки населення віком від 18 років і старше. Ймовірність вибірки – це метод вибірки, за якого вона формується в процесі, що дає всім особам у популяції рівні шанси бути відібраними. У більшості випадків для створення вибірки повної ймовірності потрібен список чи реєстр усіх домогосподарств або виборців у країні. Визнаючи, що дуже висока ціна повних ймовірних вибірок може унеможливити їх формування в деяких випадках, WVSA дозволяє застосовувати національну репрезентативну випадкову вибірку на основі багатоетапного територіального стратифікованого відбору. Стратифікована вибірка – це ймовірнісний метод вибірки, коли вся сукупність поділяється на різні підгрупи або страти, а потім випадковим чином вибираються кінцеві суб'єкти пропорційно до своєї сукупності з різних страт. Якщо застосовуються багатоетапні схеми вибірки, вибір первинних одиниць вибірки (PSUs) формує першу стадію, а вибір домогосподарств у межах вибраних PSUs слідує на другому етапі вибірки. Для другого етапу використовується проста ймовірність вибірки.

Залежно від конкретних умов у країні можливі інші моделі дизайну вибірки, які повинні бути погоджені з науковим комітетом WVSA. Кожна національна команда розробляє свою модель вибірки відповідно до особливостей країни (географічний та адміністративний поділ, чисельність міського та сільського населення, наявні статистичні дані тощо) та наявних методологічних вимог WVSA. Модель вибірки WVS-7, яка застосовується в країні, повинна відповідати таким критеріям: опитування WVS зобов'язані охопити всіх жителів (не тільки громадян) країни у віці 18 років та старше; дослідник може знизити мінімальний віковий ліміт, якщо досягнуто мінімально необхідного розміру вибірки для 18+ населення; отримана вибірка повинна бути репрезентативною, тобто має відображати основні поділи, що спостерігаються в країні населення (стать, вікові групи, міське/сільське населення тощо).

Є три основні групи країн у WVS-7 (залежно від розміру вибірки): 1) мінімальний прийнятний розмір вибірки (кількість завершених інтерв'ю, включених до національної бази, встановленої в більшості країн) становить 1 200; 2) для країн із населенням менше 2 млн прийнятним розміром вибірки є 1 000 респондентів; 3) країни з більшим населенням та більшим розподілом населення (Росія, Китай, Бразилія, США тощо) повинні бути зорієнтовані на більший розмір вибірки (мінімум 1500 респондентів). Основним методом збору даних в опитуванні WVS є очна співбесіда з резидентом за його/її домівкою або місцем проживання.

Отже, Світове дослідження цінностей надає дуже корисну інформацію та уможливорює проведення спеціальних тематичних досліджень на базі даних однієї країни, а також відкриває широкі перспективи у сфері здійснення компаративних досліджень як загального, так і вузькотематичного спрямування, котрі спираються на результати опитування в кількох країнах. Крім того, дослідники мають можливість зіставити результати дослідження за різні роки, визначивши та проаналізувавши тенденції і тренди, що стосуються різних проблемних тем. На нашу думку, дані WVS варто рекомендувати для використання не тільки соціологам, а й представникам інших соціогуманітарних напрямів (економістам, політологам, культурологам, історикам та ін.).

Література

1. Балакірева О.М. Демократичні цінності в українському суспільстві. *Український соціум*. 2007. № 3. С. 7–25.
2. Балакірева О.М. Ціннісні орієнтації українського суспільства: 1996-1999-2006 рр. *Український соціум*. 2008. № 2. С. 135–164.
3. Инглхарт Р., Вельцель К. Модернизация, культурные изменения и демократия: Последовательность человеческого развития. Москва : Новое издательство, 2011. 464 с.
4. Місютіна В.І. Соціально-економічна нерівність та зміна ціннісних орієнтацій українців. *Детермінанти соціально-економічної нерівності в сучасній Україні* : монографія ; за ред. канд. соціол. наук Балакіревої О.М.; НАН України ; Ін-т екон. та прогноз. Київ, 2011. 592 с.: табл., рис.
5. Ручка А. Ціннісні пріоритети населення України за умов трансформації. *Українське суспільство. Соціологічний моніторинг*. ІС НАНУ, 2011. С. 201–215.
6. Ручка А., Наумова М. Цінності і типи ціннісної ідентифікації в сучасному соціумі. *Українське суспільство: моніторинг соціальних змін*. Т. 1, вип. 1(15) / гол. ред. д. соціол. н. М.О. Шульга. Київ : ІС НАНУ, 2013. С. 285–297.
7. Савельєв Ю.Б. Емансипаційні цінності і толерантність у контексті модернізації українського суспільства. *Український соціум*. 2015. № 1(52). С. 68–81.
8. Савельєв Ю.Б. Ціннісні передумови формування активної громадянської позиції як прояву соціального включення в процеси модернізації. *Український соціум*. 2014. № 1(48). С. 66–77.
9. Сакало О.Є. Ціннісний портрет українського суспільства: за даними World Values Survey. *Актуальні проблеми філософії та соціології: науково-практичний журнал*. Одеса, 2016. Вип. 11. С. 99–101.
10. Сакало О.Є., Степаненко С.В. Економічні цінності українського суспільства: за даними World Values Survey. *Бізнес Інформ*. 2018. № 9. С. 8–12.
11. Inglehart R. F. Mapping global values. *Comparative Sociology*. Vol. 5(2), 2009. P. 115–136.
12. Inglehart R., Abramson P. R. Economic Security and Value Change. *The American Political Science Review*. Vol. 88. No. 2 (Jun., 1994). P. 336–354.

13. Lundgren A. Knowledge production and the World Values Survey. Objective measuring with ethno-centric conclusions. *Borders and the Changing Boundaries of Knowledge* / Inga Brandell, Marie Carlson and Onver A. Cetrez, eds. Swedish Research Institute in Istanbul, Transactions, vol. 22 (Stockholm 2015), P. 35–52.

14. Matei M.-C., Abrudan M.-M. Are National Cultures Changing? Evidence from the World Values Survey. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2018. No 238. P. 657–664.

15. Held M., Müller J., Deutsch F., Grzechnik E., Welzel C. Value Structure and Dimensions. Empirical Evidence from the German World Values Survey. *World Values Research*. Volume 2. Number 3. 2009. P. 55–76.

16. Tausch A. Africa on the maps of global values. Comparative analyses, based on recent World Values Survey data. URL: <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/87966/> [дата звернення 18.08.2021].

17. World Values Survey. URL: http://www.worldvaluessurvey.org/index_surveys. [дата звернення 18.08.2021].

Анотація

Сакало О. Є. Сьома хвиля світового дослідження цінностей (World Values Survey): історія, методологія та методика. – Стаття.

У статті розглядається наймасштабніший нині міжнародний дослідницький проект аналізу соціальних цінностей «Світове дослідження цінностей» (World Values Survey, далі – WVS). Автор описує історію започаткування та становлення проекту WVS, акцентує увагу на ключовій ролі професора Р. Інглхарта у створенні та розвитку цього дослідження. Визначається загальна мета проекту – аналіз людських цінностей, переконань та норм у порівняльній транснаціональній та часовій перспективах.

У роботі розглядаються організаційна структура, мета та функції Всесвітньої асоціації дослідження цінностей (WVSA). Стилю характеризуються особливості та результати шести перших хвиль WVS. Головну увагу автор звертає на аналіз останньої наразі хвилі дослідження – сьомої. Вивчається її методологія, методика та особливості. Так, визначаються стратегічні цілі сьомої хвилі. Зазначається, що вона продовжує моніторинг культурних цінностей, ставлень і переконань щодо статі, сім'ї та релігії; бідності; освіти, охорони здоров'я та безпеки; соціальної толерантності й довіри; ставлення до багатосторонніх інститутів; культурних відмінностей та подібностей між регіонами та суспільствами. Водночас фіксується поява таких нових тем, як питання справедливості, моральних принципів, корупції, відповідальності та ризику, міграції, національної безпеки та глобального управління. Аналізується дизайн та особливості анкети, що використовувалася під час сьомої хвилі WVS. Характеризується

модель вибірки, визначаються критерії її формування. З'ясовуються основні методи збору інформації.

Робиться висновок про те, що вивчення соціальних цінностей у міжнародному масштабі є надзвичайно цікавим та перспективним, адже надає можливість глибокого багатфакторного аналізу як сучасного стану та особливостей суспільства (країни), так і прогнозування динаміки розвитку суспільств, їх еволюції в тому чи іншому напрямі.

Ключові слова: суспільство, соціальні цінності, Світове дослідження цінностей, сьома хвиля WVS, методологія, анкета.

Summary

Sakalo O. Ye. The Seventh Wave of World Values Survey: History, Methodology and Techniques. – Article.

The article studies the largest contemporary international research project that analyzes social values, i.e. the World Values Survey, hereinafter – WVS. The author describes the history of the WVS project, emphasizing the key role of Professor Ronald Inglehart in initiating and developing this research. The general purpose of the project is an analysis of human values, beliefs and norms from the comparative transnational and time perspective.

The paper considers the organizational structure, purpose and functions of the World Values Survey Association (WVSA). The author gives a brief review of the features and results of the first six waves of WVS although the focus of the paper is on the most recent wave of research (WVS-7). He observes its methodology, techniques and features. In particular, the author determines the strategic goals of the seventh wave. It is noted that, similar to the previous waves, it measures cultural values, attitudes and beliefs towards gender, family and religion, attitudes and experience of poverty, education, health and security, social tolerance and trust, attitudes towards multilateral institutions, cultural differences and similarities between regions and societies. At the same time, such new topics as the issues of justice, moral principles, corruption, accountability and risk, migration, national security and global governance have been added. The article analyzes the design and peculiarities of the WVS-7 questionnaire and describes its sample model and the main methods of data collection.

The author concludes that the study of social values on an international scale is extremely interesting and promising because it allows the social scientists to make a deep multifactor analysis, both of the current condition and features of society (countries) and of forecasting the dynamics of societies and their evolution in various directions.

Key words: society, social values, World Values Survey, the seventh wave of WVS (WVS-7), methodology, questionnaire.